

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat

Endring av kapitalkravsforskriften

Grenser for vesentlig beløp i
kapitalkravsforskriften §10-1(1)

DATO:
2018-10-18

Innhold

1	Bakgrunn	3
2	Gjeldende rett	3
3	EØS-rett	3
4	Finanstilsynets vurdering	4
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	5
6	Forslag til forskriftsendring	6

1 Bakgrunn

Identifisering av misligholdte engasjementer er viktig for kapitalkravsberging, regnskapsformål, for bruk i IRB-systemer og i den løpende risikoppfølgingen. Under standardmetoden tilordnes misligholdte engasjementer økt risikovekt, mens under IRB-metoden vil mislighold inngå i estimeringen av forventede tap. Riktig identifisering er også viktig for IRB-bankenes datagrunnlag for estimering, kalibrering og validering av modeller. Engasjementer identifisert som misligholdte under kapitalkravsreglene, vil også behandles som misligholdte under regnskapsreglene.

I punkt 2 redegjøres det for gjeldende rett og i punkt 3 omtales EØS-rett. Finanstilsynets vurderinger fremgår av punkt 4, mens økonomiske og administrative konsekvenser fremgår av punkt 5.

2 Gjeldende rett

Kapitalkravsforskriften § 10-1(1) angir nærmere regler for når et engasjement skal anses misligholdt. Det fremgår av bestemmelsen at engasjementer skal anses misligholdt dersom et krav er forfalt mer enn 90 dager og beløpet ikke er uvesentlig (betalingsmislighold) eller dersom det er grunnlag for å anta at forpliktelsen ikke vil bli oppfylt.

Hva som anses som et ikke uvesentlig beløp, er ikke nærmere beskrevet i regelverket. Bankene som rapporterer etter standardmetoden, benytter i dag i hovedsak en beløpsgrense i intervallet 100 til 1000 kroner. IRB-bankene benytter i hovedsak en beløpsgrense på 1000 kroner eller 2000 kroner.

3 EØS-rett

Kapitalkravsforordningen¹ (CRR) krever at myndighetene setter øvre grenser for hva som kan anses som et uvesentlig beløp². Beløpsgrensene som fastsettes i Norge, vil gjelde både for banker som rapporterer etter standardmetoden og IRB-metoden, og for utenlandske institusjoners utlån i Norge.

EU-kommisjonen har vedtatt en forordning³ som angir hvordan myndighetene skal fastsette disse øvre grensene. Myndighetene skal sette én øvre grense for massemarkedsengasjementer og én øvre grense for andre utlån. Det skal settes en absolutt grense (et kronebeløp) og en relativ grense (en andel av totalengasjementet). Begge må overstiges før et beløp anses å være vesentlig.

Den absolutte grensen for massemarkedslån skal settes i intervallet 0 til 100 euro. For andre lån skal grensen settes i intervallet 0 til 500 euro. Grensene kan settes i lokal valuta. Den relative grensen skal settes i intervallet 0 til 2,5 prosent av totalengasjementet. Kommisjonen anbefaler en relativ grense på 1 prosent og avvik fra denne verdien må begrunnes overfor det europeiske banktilsynet (EBA).

Nasjonale beløpsgrenser for banker som benytter standardmetoden, skal tre i kraft senest 31. desember 2020. IRB-banker kan få en lengre frist der det anses nødvendig for å gjennomføre endringene. En endring i definisjonen av mislighold er søknadspliktig og kan medføre behov for å re-estimere IRB-modellene og å endre det historiske datagrunnlaget.

---

¹ Regulation (EU) No 575/2013

² CRR 178.2(d)

³ Commission delegated regulation (EU) 2018/171

Tabell 1 oppsummerer foreslåtte beløpsgrenser i euroområdet, Storbritannia og Sverige.

Tabell 1: Foreslåtte beløpsgrenser fra andre tilsynsmyndigheter

	Massemarked		Andre utlån	
	Relativ	Absolutt	Relativ	Absolutt
Euroområdet	1 %	EUR 100	1 %	EUR 500
Storbritannia	0 %	EUR 0	1 %	EUR 500*
Sverige	1 %	SEK 1000	1 %	SEK 5000

* I Storbritannia settes grensene i lokal valuta som tilsvarer beløpet i euro.

Den europeiske sentralbanken (ESB) og Bank of Englands Prudential Regulation Authority (PRA) har begge sendt forslag til beløpsgrenser på høring. Finansinspeksjonen i Sverige har opplyst at de vil fastsette en forskrift i 2019. For at bankene skal kunne forberede seg, har tilsynsmyndigheten allerede publisert beløpsgrensene som vil bli fastsatt.

For massemarkedsengasjementer foreslår PRA en grense på 0 euro og 0 prosent slik at alle forfalte engasjementer anses misligholdt etter 90 dager uavhengig av beløp. I sin begrunnelse for avviket fra den anbefalte relative grensen legger PRA vekt på at denne foreslåtte grensen er en videreføring av dagens praksis i bankene. I tillegg fremhever PRA at massemarkedsengasjementer i mindre grad blir fulgt opp individuelt slik at identifiseringen av misligholdte engasjementer oftere gjøres som følge av betalingsmislighold. Det er dermed fare for vesentlig forsinkelse av identifiseringen av mislighold dersom grensen settes høyere enn 0 for massemarkedsengasjementer. For andre engasjementer følger PRA anbefalingen for den relative grensen og velger den høyest tillatte absolutte grensen med en uttrykt forventning at bankene selv vurderer en lavere terskel enn maksimumsgrensen basert på risikoen i den enkelte bank.

4 Finanstilsynets vurdering

I dagens regelverk skal bankene vurdere hva som anses som et vesentlig beløp. De fleste bankene har valgt et kronebeløp i intervallet 100 til 1000 kroner.

For å motvirke vesentlige forsinkelser i identifiseringen av kunder med finansielle vanskeligheter bør beløpsgrensen ikke settes for høyt. Den øvre grensen bør heller ikke settes for lavt slik at en stor andel engasjementer identifiseres som misligholdte uten at det skyldes finansielle vanskeligheter hos låntaker. En økning i antall engasjementer som identifiseres som misligholdte uten at banken realiserer tap, vil redusere IRB-bankenes LGD. Finanstilsynet vil kommunisere at bankene må vurdere grensene de setter ut fra risikoen.

Massemarkedsengasjementer er i mindre grad gjenstand for individuelle vurderinger i bankene, og det er krevende for bankene å identifisere kunder med finansielle vanskeligheter utenom ved betalingsmislighold. Beløpsgrensen er dermed viktig for identifiseringen av misligholdte engasjementer. Engasjementer med foretak blir i større grad fulgt opp individuelt og er gjenstand for regelmessige kredittgjennomganger. Finansielle vanskeligheter blir i stor grad fanget opp før 90-dagersgrensen, slik at beløpsgrensen i mindre grad er avgjørende for identifiseringen av misligholdet.

Den høyest tillatte absolutte grensen for massemarkedsengasjementer er ifølge forordningen 100 euro, om lag 1000 kroner. Forordningen åpner for at grenser satt i lokal valuta ikke må endres som følge av endringer i valutakursen. Finanstilsynet foreslår at den absolutte grensen for massemarkedsengasjementer settes til 1000 kroner. Dette nivået er det høyeste forordningen åpner for og sikrer at de fleste bankene kan videreføre grensene de bruker i dag.

For andre engasjementer er den høyest tillatte grensen 500 euro, noe som tilsvarer om lag 5000 kroner. De norske bankene benytter i dag beløp som er betydelig lavere enn 500 euro. For banker som benytter standardmetoden, vil en betydelig økning i beløpet kunne redusere kapitalkravet. Finanstilsynet mener det er hensiktsmessig at bankene som benytter IRB-modeller kan videreføre grensene de allerede benytter og foreslår å sette denne grensen til 2000 kroner.

Ingen norske banker bruker i dag en relativ grense. Grensen skal etter forordningen settes til 1 prosent så lenge myndighetene mener dette reflekterer et rimelig risikonivå. Som PRA, vurderer Finanstilsynet at 1 prosent kan være problematisk for massemarkedsengasjementer. Mislighold av slike engasjementer blir i stor grad identifisert på grunn av betalingsmislighold. Med et lavt rentenivå kan det bli vesentlige forsinkelser i identifiseringen av mislighold. For eksempel vil et avdragsfritt boliglån med månedlig betaling av renter og en rente på 2 prosent, først bryte en slik vesentlighetsgrense etter seks måneders betalingsopphold og bli identifisert som misligholdt 90 dager etter dette – altså ni måneder etter at betalingene har stoppet.⁴ For et 25 års annuitetslån med 2 prosent rente og månedlige avdrag, vil vesentlighetsgrensen brytes ved uteblivelse av den tredje betalingen og misligholdet identifisert seks måneder etter stans i betalingene.⁵

For foretaksengasjementer vurderer Finanstilsynet at en relativ grense på 1 prosent er mindre problematisk. Foretaksengasjementer identifiseres i større grad som misligholdte av andre indikasjoner enn betalingsmislighold. I tillegg er terminbetalingene på foretakslån vanligvis høyere enn for boliglån, slik at en relativ grense i mindre grad forsinkes identifiseringen av mislighold.

Finanstilsynet foreslår at den relative grensen for massemarkedsengasjementer settes til 0 prosent, mens den relative grensen for andre engasjementer settes til 1 prosent. Grensen på 0 prosent begrunnes med at en høyere grense vil medføre en fare for vesentlig forsinkelse i identifiseringen av misligholdte engasjementer.

IRB-bankene rapporterer enkelte engasjementer etter standardmetoden. I de nye anbefalingene fra Baselkomiteén er det foreslått at IRB-bankene også må kunne rapportere etter standardmetoden. Det kan derfor være hensiktsmessig at innføringen av ny misligholdsdefinisjon i størst mulig grad samkjøres for standardmetoden og IRB-metoden. Finanstilsynet foreslår ikke førtidig innføring av standarden.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Øvre grenser for hva som kan anses som et uvesentlig beløp for identifisering av misligholdte engasjementer kan medføre behov for endringer i bankenes misligholdsdefinisjon. Det er usikkert om totaleffekten ved endrede beløpsgrenser er økt eller redusert kapitalkrav, og effekten kan variere fra portefølje til portefølje og fra bank til bank, avhengig av hvilke grenser bankene har i dag.

For banker som benytter standardmetoden, blir misligholdte engasjementer som er godt sikrede tilordnet en risikovekt på 100 prosent. Andre misligholdte engasjementer tilordnes en risikovekt på 150 prosent. Engasjementer som ikke anses misligholdt, har i hovedsak risikovekter i intervallet 35 til 100 prosent.

For bankene som benytter IRB-metoden, vil en eventuell endring av misligholdsdefinisjonen få innvirkning på datagrunnlaget som ligger til grunn for estimering, kalibrering og validering av modellene. En endring vil påvirke både misligholdssannsynligheten (PD) og tapsgrad ved mislighold (LGD).

Finanstilsynet har i forslaget lagt vekt på at bankene kan videreføre sin praksis. Om bankene likevel ønsker å endre misligholdsdefinisjonen vil de måtte redegjøre for kapitaleffekter i en søknad.

⁴ For et avdragsfritt lån med månedlig rentebetaling vil den månedlige betalingen være 1/12 av lånets rentesats. For et lån med en rente på 2 prosent utgjør dermed den månedlige betalingen 0,17 prosent av lånet. Dersom betalingene uteblir vil det forfalte beløpet nå grensen på 1 prosent etter seks uteblitte betalinger ($0,17 \% \cdot 6 = 1 \%$).

⁵ For et 25 års annuitetslån med 2 prosent rente vil den månedlige betalingen (rente og avdrag) være 0,42 prosent av lånets opprinnelige verdi. Beløpsgrensen på 1 prosent vil brytes ved den tredje uteblitte betalingen ($0,42 \% \cdot 3 = 1,3 \%$).

Misligholdsdefinisjonen påvirker bankenes rapportering og løpende risikooppfølging og er grunnlag for data som inngår i estimering, kalibrering og validering av IRB-modeller. De foreslåtte grensene tar hensyn til dagens praksis i bankene slik at de administrative konsekvensene anses som små.

6 Forslag til forskriftsendring

I

I forskrift 14. desember 2006 nr. 1506 om kapitalkrav for banker, kredittforetak, finansieringsforetak, holdingforetak i finanskonsern, verdipapirforetak og forvaltningsselskaper for verdipapirfond mv. (kapitalkravsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 10-1(1) skal lyde:

Et engasjement skal anses som misligholdt dersom et krav er forfalt med mer enn 90 dager og beløpet ikke er uvesentlig. *Foretak skal fastsette grenser for hva som anses som uvesentlig beløp. Grensene skal ikke overstige:*

- *For massemarkedsengasjementer og engasjementer med fysiske personer i andre engasjementskategorier: kr 1000*
- *For øvrige engasjementer: kr 2000 og 1 prosent av totalt balanseført engasjement til motparten inkludert mor- og datterselskap, men ikke medregnet egenkapitalengasjementer.*

Et engasjement skal også anses som misligholdt dersom institusjonen:

- a. som følge av svekket kredittverdighet hos motparten foretar nedskrivning, og beløpet ikke er uvesentlig,
- b. som følge av svekket kredittverdighet hos motparten avhender en fordring til underkurs og underkursen ikke er uvesentlig,
- c. avtaler endringer i vilkårene som følge av betalingsproblemer hos motparten, og det må antas at dette reduserer verdien av kontantstrømmen med et ikke uvesentlig beløp,
- d. antar det vil bli åpnet gjeldsforhandling, konkurs eller offentlig administrasjon hos motparten,
- e. for egenkapitalposisjoner under PD-LGD-metode, er kjent med at egenkapitalen omstruktureres som følge av betalingsproblemer eller
- f. av andre grunner antar at forpliktelsen ikke vil bli oppfylt.

Endringene gjelder fra 31. desember 2020.

II

I forskrift 22. august 2014 nr. 1097 om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften) gjøres følgende endringer:

Ny paragraf XX skal lyde

§ XX Vesentlig kredittforpliktelse for identifisering av misligholdte engasjementer
Foretak skal sette grenser for hva som etter CRR artikkel 178.1(b) ikke anses som vesentlig kredittforpliktelse. Grensene skal ikke overstige:

- for massemarkedsengasjementer og engasjementer med fysiske personer i andre engasjementskategorier: kr 1000.
- for øvrige engasjementer: kr 2000 og 1 prosent av totalt balanseført engasjement til motparten inkludert mor- og datterselskap, men ikke medregnet egenkapitalengasjementer.

Bestemmelsen gjelder fra 31. desember 2020.

